

19. MI A DOLGOM EZEN A VILÁGON?

ÉRTÉKEIM, LEHETŐSÉGEIM

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 2.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A talentumok példázatához kapcsolódó óra középpontjában a tanulók egyéni értékeinek feltárása áll. Felnőttként az az ember tud teljes értékű, teljes szívből Istent szerető és szolgáló, másokat önzetlenül segítő életet élni, aki törekszik arra, hogy az értékeivel és határaival tisztában legyen. Éppen ezért fontos, hogy Isten Igéjének a tükrebe nézve felismerjük bűnös voltunkat és határainkat, hiányosságainkat – de felismerjük értékeinket is.

Fontos, hogy a korosztályban tudatosuljon az, hogy vannak értékeik. Ezzel nemcsak a kisebbségi érzéseik, félelmeik és kétségeik oldódhatnak, hanem a jövőképük formálódását is segíthetjük.

A témához mindenképpen felhasználhatóak a sokrétű (többszörös) intelligencia elmélet felismerései. Az elmélet megfogalmazója, Howard Gardner kiterjesztette az intelligencia fogalmát, melyet aztán a pedagógia és a gyakorlat alátámasztott. Kiindulópontja szerint minden ember törekszik arra, hogy a körülötte lévő eseményeket, a világ dolgait megértse, és így jelentést adjon mind a körülötte lévő dolgoknak, mind saját életének. Ez azonban nem azonos módon történik, mivel az embereknek eltérő adottságaik vannak. Ezek az eltérő adottságok, képességek azt eredményezik, hogy az egyén a saját adottságának megfelelő módon tudja leghatékonyabban felfogni, megérteni és elsajátítani mindazokat az információkat, melyek őt érik. Ugyanezekkel az adottságokkal, képességekkel tud jelen lenni a világban: hozzátenni valamit (akár negatív, akár pozitív módon) a társadalomhoz, melyben él. Ezeket az adottságokat Gardner a „*talentum*”, illetve „*képesség*” kifejezéssel is illeti. Nem véletlenül, hiszen emberképe pozitív, mindenkit valamilyen talentummal megáldottnak lát. A talentumok azonban nem feltétlenül tesznek kimagaslóan tehetségessé valakit, azaz Gardner elmélete elkülönül a tehetséggondozástól. Bizonyos emberek ügyesek és jók adott területeken (írásban, beszédben, rajzban, stb.), de nem kimagasló tehetségűek. Egyénenként változhat az is, hogy kinek milyen téren vannak erősségei, melyek segítik a világ megértését (felfogását), és a világról való tudása konstruálását, a számára. Az egyéni adottságok, képességek felismerése segítséget jelenthet abban, hogy a diákok egyrészt realisabban láthassák magukat, felismerjék a lehetőségeiket, és pozitív jövőképet fogalmazzanak meg.

Az órán a talentumok példázatához kapcsolódva azt tudatosítjuk, hogy a tanulók milyen egyéni adottságokat kaptak Istentől. Ez alapján segíthetjük őket abban, hogy a „talentumokat” lehet kamatoztatni, és felelősséggel, Isten dicsőségére használni.

A témával, és katechetikai lehetőségeivel kapcsolatban információk találhatóak az alábbi linkeken:

http://rpi.reformatus.hu/hatteranyagok/tanari_s/hittan8/CIKK%201..pdf

http://rpi.reformatus.hu/hatteranyagok/tanari_s/hittan8/CIKK%202.pdf

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>MINIMUM</u>	<u>OPTIMUM</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Vegyen részt aktívan a közös feladatokban, játékokban, beszélgetésekben. • Tudjon megfogalmazni legalább két olyan területet, ahol ő, ill. az általa választott csoporttársa értékes. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vegyen részt aktívan a közös feladatokban, játékokban, beszélgetésekben. • Tudjon megfogalmazni legalább két olyan területet, ahol ő, ill. az általa választott csoporttársa értékes. • Tudjon konkrét példákat mondani a talentumokra a saját életében.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT AZ EGYHÁZI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA (bevezető óra)

Fő hangsúly: Mindenkinek vannak értékei

Kognitív: A talentumok példázatahoz kapcsolódva annak a felismertetése, hogy az ember felfedezheti az Istentől neki adott talentumokat adottságokat, képességeket).

Affektív: Annak az örömmek a megerősítése, hogy Istentől mindenki kapott talentumokat, melyek őt értékessé teszik.

Pragmatikus: A tanulók segítése abban, hogy az egyéni talentumaikat felismerhessék, majd a maguk számára megfogalmazzák, hogyan lehet ezekkel Isten dicsőségére élniük.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása, feldolgozás és munkáltatás	<p>Történet feldolgozás: a varjú meg a páva A hittanoktató és/vagy egy diák elolvassa a történetet, majd két csoportban dolgozzák fel a hallottakat a diákok.</p> <p>a) Varjú csoport b) Páva csoport</p> <p>Mindkét csoport feladata, hogy gyűjtsék össze a varjú és a páva tulajdonságait és keressék meg azt, hogy mi az értékes a varjúban/pávában és mi az, ami szerethető benne. Akár egy kifejező rajzot is készíthetnek róluk, amely a szerethezőségüket fejezi ki.</p> <p>Ha elkészültek a feladattal, akkor a rajz/leírás alapján mutassák be a többieknek a varjút és a pávát, ill. az általuk felismert tanulságot.</p> <p>Kérdések a feldolgozáshoz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mi jellemző a varjúra/pávára? • Hogyan lehet megfogalmazni a mese tanulságát? • Viselkedtetek-e már úgy, ahogyan a páva/varjú? • Mi lett a következménye annak a viselkedésnek? 	<p>Az alábbiakban, mellékletben olvasható a történet. Forrás: Nossrat Etaszami: A tudós és a tevehajcsár, Keleti történetek – nyugati bajokra, Helikon Kiadó, Budapest, 1991. 175.o.</p> <p>Idézi: Szekszárdi Júlia: Új utak és módok, gyakorlatok a konfliktuskezelés tanításához és tanulásához, Dinasztia Tankönyvkiadó, 2008. 44.o.</p> <p>Az értékesség és a szerethezőség gyakran összekapcsolódik a serdülő fejében. Ezért érdemes a szerethezőségről is beszélni. Ugyanakkor, ha számunkra, vagy a csoport számára problémát jelenthet, akkor elég csak az értékesség tudatra hangsúlyt tenni.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Milyen tanácsot adnál a pávának/varjúnak a történetekkel kapcsolatban? • Hogyan ismerhető fel valakiben az, hogy ő miben jó? 	
Feldolgozási javaslat, munkáltatás	<p>Egyéni erősségeim teszt – MFGY, MFEI 19. lecke 1. feladat alapján</p> <p>A teszt elkészítésének folyamata:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A feladatutasítás ismertetése. 2. Felhívni az ösztinteségre, ill. arra a figyelmet, hogy ez nem arról szól, hogy jobb vagy rosszabb valaki. 3. Az elkészült állítások összeszámolása és beírása a 2. feladatba. (MFEI, MFGY 19/2.) 4. A tesztben található fogalmak megismertetése – tanári magyarázat. <ul style="list-style-type: none"> ○ Isten minden embert értékesnek és egyedinek teremtett. ○ A talentum bibliai értelmezése. ○ Minden embernek vannak talentumai. ○ Az Isten által adott talentumok felismerhetőek és kamatoztathatóak. ○ Az egyéni talentumaink megismerési módja az erősségeink feltérképezése. ○ Egyéni talentumok, mint különböző erősség területek. 	<p>Mivel sok serdülő küzd önértékelési zavarokkal, ezért nem biztos, hogy könnyen megy a számukra olyan területek összegyűjtése, melyben jók. Ezt gyakran viccelődéssel próbálják megoldani. A munkafüzetben található teszt abban segít, hogy egy-egy állítást magára tudjon vonatkoztatni és könnyebben megtalálja a rá jellemző erősségeket.</p> <p>Teszt forrása: saját munka, Thomas Armstrong, <i>Multiple Intelligences in Classroom c. művének felhasználásával.</i></p> <p>A teszt feladható az előző órán házi feladatként is, különösen olyan diákok számára, akik elviccelnék órán a dolgot, de ha az órán történik, akkor csoporttól függően 20-30 percet vesz igénybe.</p>
Aranymondás javaslat	--	
Ének javaslat	--	
Házi feladat	Bármi, ami az órán nem kerül elvégzésre a feladatok közül, vagy MFEI 19. lecke 1-2. – teszt elkészítése.	

A varjú meg a páva

A palota kertjében egy fekete varjú szállt le az egyik narancsfá ágára. A szépen ápolt fűvön egy páva lépkedett nagy peckesen.

„Hogyan lehet megengedni egy ilyen fura teremtsnek – károgott a varjú –, hogy betegye ide a lábát! Olyan kevélyen járkál, mintha maga a szultán volna személyesen, pedig a lába kifejezetten rút. A tolla meg milyen förtelmesen kék! Ilyen színt én sohasem vennék magamra. A farkát meg úgy húzza maga után, akárcsak egy róka.”

A varjú ekkor elhallgatott, és várta, mi lesz. A páva egy darabig nem szólt, majd szomorkásan elmosolyodott, s azt mondta: „Azt hiszem, állításaid nem felelnek meg a valóságnak. Azt mondod, kevély vagyok, mert egyenesen tartom a fejemet, olyannyira, hogy vállamon feltarajzik a toll, nyakamat pedig rút toka csúfítja. De valójában legkevésbé sem vagyok kevély. Pontosan ismerem a magam fogyatékoságait, és tudom, hogy lábamat csupas, ráncos bőr borítja. Éppen ez okoz bánatot, és emiatt hordom magasan a fejemet, hogy ne kelljen látni a lábamat. Te csak azt látod meg rajtam, ami csúf. Erényeimet, szépségemet nem veszed észre. Neked még nem tűnt fel ez? Amit te csúfnak nevezel, az emberek éppen ezért szeretnek engem.”

A varjú és páva történetének eljátszása

Közösen játsszuk el a történet, melyben a következő szerepkártyák közül választhatnak a diákok. (Egy szerepkártyát többen is választhatnak, és előre ismertessük a szerepkártyákat!)

- a. Varjú (fejből mondja a szövegét)
- b. Páva (fejből mondja a szövegét)
- c. Mesélő (olvashatja a szöveget)
- d. A történet koreográfusa (megtervezi és elmagyarázza a szereplőknek a mozgással kapcsolatos feladatokat.)
- e. A szereplők jelmeztervezője (Stylist) (megtervezi és felöltözteti a szereplőket)
- f. Zenei tervező, „hangmérnök”, (zenei háttérrel, témához kapcsolódó dalt, esetleg zenei effektusokat keres és ad a történethez. Pl. a varjú és a páva mozgása, kerti hangok, stb.)
- g. Tudományos tanácsadó (utánanézi a varjú és a páva sajátosságainak és ismerteti ezeket a koreográfussal, jelmeztervezővel, stb.)
- h. Szövegíró (ha a csoport át akarja írni a varjú és a páva szövegét, akkor a szövegíró feladata ennek az alakítása.)
- i. Operatőr (ha felvehető a játék, akkor egy telefon, fényképezőgép segítségével felvétel/felvételek készíthetők róla.)

Kreatív és vállalkozó csoporttal többféle módon is feldolgozhatjuk a varjú és a páva történetét, melyben már az egyéni erősségek is megjelennek.

A feldolgozás lehet hosszabb vagy rövidebb, csoporttól, kreativitástól és persze a rendelkezésre álló időtől függően. Az is lehetséges, hogy a történet feldolgozása révén csak a szerepkártyák kiválasztásáig jutnak el az órán a diákok. Ekkor háziként adható az előkészítés, és a következő óra elején van lehetőség a közös „játékra” Akár önállóan, csak ez is lehet az óra feldolgozása. Ekkor utólag beszéljünk a tanulságokról.

A játék után mindenképpen beszéljük meg, hogy miért éppen azt a szerepet választották a résztvevők és hogyan érezték benne magukat. Ez jó kapcsolópont lehet az egyéni erősségeik feltérképezéséhez

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT AZ ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS AZ EGYHÁZI ISKOLÁK 2. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Mindenkinek vannak értékei

Kognitív: A talentumok példázatahoz kapcsolódva annak a felismertetése, hogy az ember felfedezheti az Istentől neki adott talentumokat adottságokat, képességeket).

Affektív: Annak az örömnak a megerősítése, hogy Istentől mindenki kapott talentumokat, melyek őt értékesé teszik.

Pragmatikus: A tanulók segítése abban, hogy az egyéni talentumaikat felismerhessék, majd a maguk számára megfogalmazzák, hogyan lehet ezekkel Isten dicsőségére élniük.

Óra fő része	Javaslatok	Tan eszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása,	Miben vagyok jó? Kérjük meg a diákokat arra, hogy gyűjtsenek össze legalább három területet, amiben jónak érzik magukat! Ha ez írásban történik, azt is írják	Mivel sok serdülő küzd önértékelési zavarokkal, ezért nem biztos, hogy könnyen megy a számukra olyan területek összegyűjtése, melyben jók. Ezt gyakran viccelődéssel

<p>feldolgozási javaslat</p>	<p>hozzá, hogy milyen következménye van annak, hogy ők azon a területen jók.</p> <p>vagy: Egyéni erősségeim teszt – MFGY, MFEI 19. lecke 1. feladat alapján</p> <p>A teszt elkészítésének folyamata:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A feladatutasítás ismertetése. 2. Felhívni az őszinteségre, ill. arra a figyelmet, hogy ez nem arról szól, hogy jobb vagy rosszabb valaki. 3. Az elkészült állítások összeszámolása és beírása a 2. feladatba. (MFEI, MFGY 13/2.) 4. A tesztben található fogalmak megismertetése – tanári magyarázat. <ul style="list-style-type: none"> o Isten minden embert értékesnek és egyedinek teremtett. o A talentum bibliai értelmezése. o Minden embernek vannak talentumai. o Az Isten által adott talentumok felismerhetőek és kamatoztathatóak. o Az egyéni talentumaink megismerési módja az erősségeink feltérképezése. o Egyéni talentumok, mint különböző erősség területek. <p>Más: Ha úgy látjuk, hogy a csoport számára nagyon nehéz lenne a teszt elkészítése, akkor a tudod-e rész teljesen kihagyható. Helyette a TK 59. o. Gondold végig! Beszéljétek meg részben található kép dolgozható fel az egyéni erősségek megkeresésével. Ezután lehet ezekről beszélgetni és arra koncentrálni, hogy hogyan tudja ezeket a mindennapokban jól használni és fejleszteni a diák. A kép kinagyítva, ill. egy külön feladattal ellátva a további ötleteknél található.</p>	<p>próbálják megoldani. A munkafüzetben található teszt abban segít, hogy egy-egy állítást magára tudjon vonatkoztatni és könnyebben megtalálja a rá jellemző erősségeket.</p> <p>Teszt forrása: saját munka, Thomas Armstrong, Multiple Intelligences in Classroom c. művének felhasználásával.</p> <p>A teszt feladható az előző órán házi feladatként is, különösen olyan diákok számára, akik elviccelnék órán a dolgot, de ha az órán történik, akkor csoporttól függően 20-30 percet vesz igénybe.</p> <p>Tanári magyarázathoz használható: TK 19. lecke, 59-61.o.</p> <p>Tudod-e? és a lila keretes rész. A fenti két tanulmányban található háttér is felhasználható hozzá – csoporttól függően. Nem kell a gyerekeknek sem a szerző nevét mondani, sem bőségesen a háttérre kitérni – inkább arra tegyük a hangsúlyt, hogy ők maguk felismerjék saját magukban az Istentől adott lehetőségeket és keressék ennek a továbblépési lehetőségeit.</p> <p>Arra is lehetőség van, hogy a 60-61.o. különböző területeit a diákokkal közösen olvassuk fel. Akár a pályaválasztással is összekapcsolható lesz, mivel az egyéni erősség területek megállapításánál, a felolvasott intelligenciáknál meg lehet beszélni azt, hogy mely területeken lehet igazán hasznos az az egyéni talentum.</p>
<p>Aranymondás javaslat</p>	<p>Szerző általi javaslat: 1Pt 4,10 kapcsolópont: Az egyéni erősségek, talentumok nem öncélúak. Azzal szolgálhatunk másoknak és mások hasznára is fordíthatóak.</p>	
<p>Ének javaslat</p>	<p>Áldd, lelkem Istened, TK énekgyűjtemény 3.</p> <p>További javaslatok RÉ 167:1-2 Jöjj, mondjunk hálaszót... RÉ 264:3-4. Áldjad Őt, mert...</p>	<p>Akár ehhez az órához is hozzákapcsolható - bár elsődlegesen későbbi témához javasolt:</p>

		Tégy Uram engem áldássá... TK énekgyűjtemény 17.
Házi feladat	Ha nem került elkészítésre, akkor ide kapcsolható az MFGY, MFEI 18. lecke/1. és 2. feladat	Mivel kicsi a hely az MFGY 18/1. feladatnál, ezért javasolt akár külön oldalon (kreatív oldalak a MFGY végén) dolgozni.

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Talentum kereső

A TK motivációs feladata felhasználható egyszerűbb önismereti feladatként az órára. Ha úgy látjuk, hogy a csoport számára nagyon nehéz lenne a teszt elkészítése, akkor a tudod-e rész teljesen kihagyható. Helyette a TK 59. o. Gondold végig! Beszéljétek meg részben található kép dolgozható fel az egyéni erősségek megkeresésével. Kinyomtatva adjuk oda a diákoknak az alábbi képet, majd kérjük meg őket, hogy húzzák alá mindazokat, amikben jónak érzik magukat. Arra is lehetőség van, hogy ezután megbeszéljük, a csoport még miben látja őt jónak. Ezt más színnel lehet jelölni. A feladat elkészítése után lehet ezekről beszélgetni és arra koncentrálni, hogy hogyan tudja ezeket a mindennapokban jól használni és fejleszteni a diák. A kép kinagyítva, itt található és nyomtatható.

Értékeim, lehetőségeim

1. Nézd meg a fenti képet és a körülötte található gondolatokat! Válaszd ki azokat, amelyek szerinted rád jellemzők!

**Gondold végig!
Beszéljétek meg!**

2. Történetfeldolgozás, a varjú meg a páva

A történet, óravázlatban javasolttól eltérő feldolgozási lehetősége: Forrás: Szekszárdi Júlia: Új utak és módok, gyakorlatok a konfliktuskezelés tanításához és tanulásához, Dinasztia Tankönyvkiadó, 2008. 44.o.

Eszköz:

a mese szövege valamennyi tanulónak, két csomagolópapír, filctollak, gyurmaragasztó vagy cellux és olló

A gyakorlat menete

A mesét a tanár vagy egy diák olvassa fel. Elképzelhető, hogy erre vállalkozó tanulók felkészülnek, és előadják a történetet.

A tanár meghallgatja a spontán reflexiókat, majd kiosztja a mese szövegét.

Az osztályt két részre osztjuk, az egyik társaság a varjúval, a másik a pávával foglalkozik. 3-4 fős csoportok alakulnak, amelyek összegyűjtik az egyik szereplő jellemzőit. Az azonos szereplőt jellemző csoportok összesítik a véleményüket, és a tulajdonságok listáját felírják egy-egy csomagolópapírra.

A poszterek felkerülnek a falra, és lehet megjegyzéseket fűzni hozzájuk.

Az osztály közösen megfogalmazza, hogy mi a tanulsága a történetnek.

3. Sokrétű intelligencia – a gyakorlatban

A következő gyakorlatok segítségével egy-egy játékban is kipróbálhatjuk, hogy az adott terület mennyire lehet az erősségünk – és lehetőséget ad arra, hogy az egyéni erősségeket másokban is felismerjük.

Nyelvi intelligencia és önismereti intelligencia feladat: Fogalmazás szóban vagy írásban

Kérjük meg a diákokat arra, hogy írjanak egy rövid gondolatsort (naplót, blogbejegyzést, sms-t, stb.) arról, hogy ők maguk milyen területen érzik jónak saját magukat, és miért fontos, hogy az egyéni talentumainkkal tisztában legyünk.

Matematikai-logikai intelligencia feladat: Rendszerezés

A TK 13. lecke, „Gondold végig! Beszéljétek meg!” motivációs részben található állításokat csoportosítsák a diákok. Milyen rendszert találnak be? Melyek azok, amelyek hasonlítanak egymásra és mi a közös bennük? Melyik csoport az, amelyikben a legtöbb rájuk jellemző állítást találták?

Testi-mozgásos intelligencia feladat: Üzenet szavak nélkül

A résztvevők körben ülnek. Az egyik csoporttag feláll és odamegy egy általa választott csoporttárhoz és valamilyen üzenetet közöl vele – de csak nonverbális eszközöket használhat. Előre megbeszélheti a csoport, hogy ez a nonverbális eszköz lehet: mimika, érintés, gesztus. Az illetőnek reagálnia kell – szintén szavak nélkül az üzenetre – majd ő indulhat el és adhat tovább egy üzenetet.

A feladat elején tisztázandó, hogy vulgáris, ill. sértő gesztusok, mimika nem alkalmazható. A témához kapcsolódóan az átadható üzenet lehet az, hogy „Értékes vagy.”

Feldolgozás: a játék végén a csoport megbeszéli, hogy kinek volt nehéz/könnyű szavak nélkül kommunikálni. Mi okozta a nehézséget és hogyan lehetett volna könnyebb a számára.

Zenei intelligencia feladat: Dal keresés

Keressenek a diákok olyan zenei műveket, dalokat, melyek arról szólnak, hogy valaki, valamilyen területen jó.

Vizuális intelligencia és kapcsolati: Rajz, festmény, szobor keresés vagy alkotás

Kereshetnek a diákok olyan festményeket, szobrokat, melyek valamilyen területről szólnak. Pl. Rodin: A gondolkodó; Jonathan Yeo: Az olvasó lány. Arra is lehetőséget adhatunk a diákoknak, hogy készítsenek – akár több társuk segítségével egy élő szoborcsoportot (szobrot) vagy élő fényképet arról, hogy mindenkinek vannak talentumai. Ha többen dolgoznak együtt, akkor a csoport választhat egy vezetőt, aki a kapcsolati intelligenciáját használhatja ahhoz, hogy irányítsa, koordinálja a csoportot.

4. Olvasónapló

Az értékesség és a talentumok, valamint a talentumok kamatoztatásának témájához jól illeszkedik Max Lucado: Különleges ajándék c. története. A mesében a foltmanók falujában mindenki ajándékot kap, amivel először nem tud mit kezdeni – majd a többiek hasznára tud vele lenni. Bár kisebb korosztályban is jól feldolgozható a történet, de a serdülők is érdekesnek találják.

Letölthető szöveges és képi formátumban:

http://www.szepi.hu/irodalom/kedvenc/kt_103.html

<https://www.youtube.com/watch?v=pvwJDOmfy9Y>

Akár órai feldolgozásban is használható a történet – de olvasónaplóként, házi feladatként is adhatjuk a diákoknak.